

a la recuperació de la llengua, tenir una televisió íntegrament en valencià”, insisteix, i proposa un “conveni de col·laboració amb les televisions públiques de Catalunya i les illes Balears” que “fomenta els elements que ens són comuns i que acoste l’idioma que compartim a tots aquells públics que no hi tenen accés d’una altra manera, com ara els infants”.

“RTVV ha d’afavorir la cohesió i vertebració del país i ajudar l’audiovisual valencià, que travessa un moment difícilíssim”. Sanz no fuig de la publicitat però sí de les externalitzacions d’algunes parts de la graella, perquè “ha de primar l’interès general”. Sobre la plantilla, destaca que “tenim un capital professional importantíssim”. “Quan s’òbriga el procés de selecció de personal, caldrà tenir molt en compte tots aquells que han estat acomiadats ara”, opina.

De la seua banda, Romain Muzzati, coordinador territorial d’UPyD –un partit que probablement obtindrà representació a les Corts futures–, voldria “reforçar el coneixement de les dues llengües oficials”, la designació del director general “per concurs públic” i un consell d’administració “que no vinguera designat pels partits polítics”. “Volem una televisió pública sanejada i austera, allunyada de la lluita per les audiències, vigilant dels poders públics i amb reportatges d’actualitat que analitzen de manera aprofundida la tasca dels nostres governants, cosa que no ha passat mai”.

També seria insòlit que els treballadors acomiadats de RTVV en prengueren les regnes. Però això suggereix l’economista Albert Colomer, director executiu de la Fundació per a la Promoció de l’Autoocupació de Catalunya: “Els primers que tenen drets són els treballadors, han d’estar alerta perquè no desapareguen els mitjans de producció: en aquest cas, l’autorització per a poder emetre, la maquinària i les instal·lacions. Quan l’empresa els faça a mans la proposta de liquidació, ells podrien decidir de quedar-se els mitjans de producció, per comptes de les indemnitzacions monetàries [superiors als 100 milions d’euros]. Amb el pla de viabilitat que van presentar al Consell, podrien optar per l’autogestió i continuar treballant a la casa”. Una pel·lícula de por de les bones, per a Alberto Fabra.

Victor Maceda



CARLOS PÉREZ-TRIVISSION

L’equip d’actors de *L’Alqueria Blanca*. Al centre de la imatge, Ferran Gadea.

Nou(s) models de televisió

Les cendres de l’antiga RTVV encara són calentes, però la plausibilitat d’un hipotètic canvi polític al País Valencià alimenta la perspectiva de reobrir la radiotelevisió pública. Regida, això sí, per una filosofia i uns paràmetres diferents dels que han aparellat la seua ruïna. Nou professionals i experts relacionats amb el món de l’audiovisual ens ajuden a fer prospecció sobre els models possibles de la que podria ser la renascuda radiotelevisió pública valenciana.



Salut Alcover, presidenta del comitè d'empresa de RTVV, és una dona d'aparença fràgil. I els gestos alentits i les marques del rostre revelen el cansament i la tensió, les muntanyes russes dels darrers dies i la càrrega acumulada en ment i cos de dos anys llargs d'un ERO infame. Tota aquella fragilitat, però, es converteix en fermesa quan defineix com hauria de ser la nova RTVV, recuperant un mantra que totes les persones consultades per al reportatge comparteixen amb matisos: “Pública, íntegrament en valencià i de qualitat”, recita. Això engloba la pluralitat, “amb la qual s’assegura l’audiència”, sosté. “Estic per dir que la manipulació és el que més mal li ha fet a RTVV, un baldó. S’ha de buscar els sectors que no s’hi han sentit reflectits, el públic amb més qualificació professional i nivell intel·lectual”, apunta, al temps que aposta per recuperar “el pú-

blic infantil, un sector que s’ha buscat de forma intermitent, amb programes com ara *Babalà*, però que s’ha anat perdent al llarg del temps. Hem proposat moltes vegades a la direcció fer un canal íntegrament de producció infantil i juvenil, perquè podria atraure molta publicitat i, a més, és bàsic per a la normalització lingüística: Songoku li va fer molt de bé al valencià”, afirma en referència al mític personatge de *La bola de drac*. Una altra aposta seria la dels productes “que ens defineixen com a televisió pública”, i ho exemplifica amb l'emissió de la pilota valenciana pel canal principal de l'ens. “Tot això dóna audiència”, conclou.

Un director general de l'ens amb perfil professional i que no puga ser nomenat amb una simple majoria absoluta, la recuperació de l'efímer comitè de redacció de la casa, a més de l'aposta per la producció pròpia —excloent els programes de ficció— serien algunes de les propostes que esmenta Alcover. I quanta gent es necessita per a fer això? La representant dels treballadors defuig entrar en la qüestió més peluda, si un ens amb vora 1.700 ocupats, el planter anterior a l'ERO tombat per la justícia, seria viable en un nou projecte de televisió pública: “Aquest no és el moment de parlar de persones, sinó de model. Abans de comprar la tela hem de saber quin tipus de vestit volem”.

Enllà de l'Alqueria. L'actor Ferran Gadea, president de l'Associació d'Actors i Actrius Professionals Valencians (AAP) i un dels populars intèrprets de *L'Alqueria Blanca*, una edulcorada sèrie ambientada en el franquisme i el més gran èxit de la història de Canal 9, ha estat també un dels rostres de les mobilitzacions contra el tancament. “La nova televisió, a més de plural, en valencià i promocionar la nostra cultura, ha de ser sostenible”, apunta, alhora que llança una reivindicació laboral: “La Generalitat ha de vetllar perquè les productores respecten la legalitat i els drets dels treballadors, perquè no sempre ha estat així. El cas més greu ha estat el del doblatge, amb l'exigència als dobladors per part de les productores de fer-se autònoms. Això provocà una guerra judicial de deu anys que guanyarem nosaltres”.

Respecte dels continguts de ficció, el seu negociat, Gadea reconeix que les sèries de Canal 9 “estaven molt enfocada a un tipus de públic molt determinat i no es feia res per als sectors més joves i moderns de la societat, hi havia temàtiques de les quals no es podia parlar. Jo no estic avergonyit d'haver fet *L'Alqueria Blanca*, però s’ha de fer un altre tipus de coses, sèries xicotetes, amb menys recursos, però amb un altre perfil. Això s’ha proposat milers de vegades a Canal 9 però no ens han fet cas”. Gadea, fins i tot, pensa que es poden programar obres de teatre a la televisió i la ràdio, sense necessitat de contractar productores. Bones idees que, per no perdre la perspectiva, cauran al buit si no hi ha un canvi polític. “Si no hi ha alternança, estem morts”, sentència.

El realitzador Pau Martínez, un dels directors de *L'Alqueria* i de produccions com ara *Gormandia* o *Unió Musical Da Capo*, invoca els models existents a França o Gran Bretanya per reclamar uns informatius “blindats” a la manipulació i una àrea d'entreteniment que servisca de motor de la indústria audiovisual autòctona. “En la BBC tota la producció és pròpia o té una qualitat que justifica la compra”, explica, abans de posar sobre la taula un altre model com ara el de Channel 4, un canal de titularitat pública i gestió privada molt permeable a la innovació. “En aquell canal tenen establert un dia a la setmana perquè qui vulga puga anar i plantejar el seu projecte, que queda recollit en el registre d'entrada. Per què no podem aplicar això ací?”, es pregunta Martínez. El realitzador, en tot cas, planteja una línia roja: “Tota televisió pública hauria de nodrir-se de material del seu país, perquè dóna millors resultats d'audiència. La gent no se'n recorda, de l'última pel·lícula americana programada en Canal 9, sinó de *L'Alqueria Blanca*”. Productes del terreny, amb el valor afegit de l'aptes per a l'horari *prime time*. Comptat i debatut, Martínez recorda els importants índexs d'audiència d'una altra sèrie històrica com ara *Autoindefinites*, emesa a finals de la dècada passada, èxits que no han impedit la desfeta d'una incipient indústria “massa dependent de Canal 9”. “No és fàcil fer això, s’ha d'aprendre. Als inicis de TV3 no hi havia el nivell



PRATS I CAMPS

D'esquerra a dreta, Amàlia Garrigós, Pau Martínez, Salut Alcover i Josep Ramon Lluch.

“L'apocalipsi ens dóna una bona oportunitat de redefinir les regles del joc”

de qualitat que hi ha ara, però a poc a poc s'ha construït una indústria capaç d'exportar a l'exterior. La gran majoria de productores valencianes no han treballat cap enfora”, assenyala.

La idea de salvaguardar una hipotètica nova televisió pública d'un ferri control polític travessa totes les intervencions. El guionista i directiu d'Escriptors de l'Audiovisual Valencià (EDAV) Rodolf Giner, autor dels guions de nombroses sèries com ara *L'Alqueria Blanca*, *Autoindefinitos* o *Socarrats*, planteja una televisió “més independent i amb major control ciutadà” però allarga el pas en proposar que s'hauria de “redefinir el contracte social del poder amb els ciutadans. El problema transcendeix la mateixa televisió, és d'estructura social, de redefinir les bases de la nostra democràcia”. Mentrestant, sobre la qualitat, Giner deixa caure que es tracta “d'un problema estructural de la televisió espanyola, que no interpel·la la ciutadania com a ciutadans adults. La producció de Canal 9 no era bona, era irregular, però no molt diferent del que s'està fent en uns altres llocs”, rebla.

Altrament, Giner creu que “l'apocalipsi ens dóna una bona oportunitat per a replantejar el model de negoci i redefinir les regles del joc, l'afavoriment de

les productores amigues, perquè hi ha empreses arraconades capaces de fer productes de qualitat”.

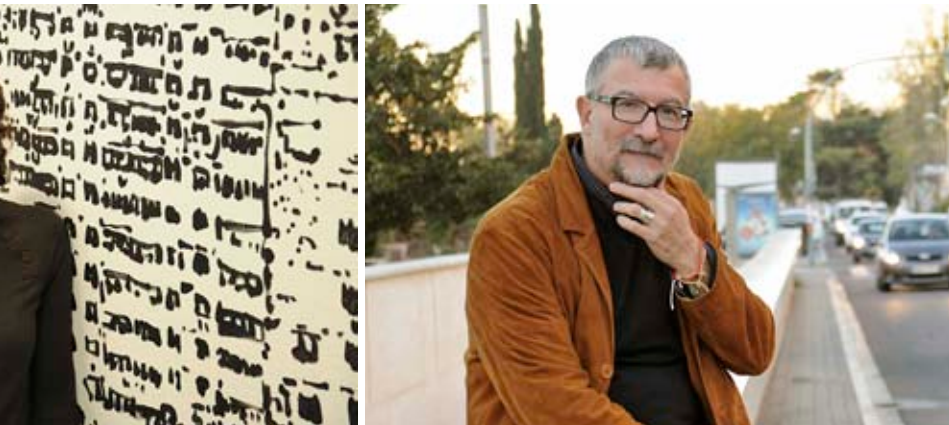
Giner afirma que per a bastir un nou model “no partim de zero, tenim una experiència prèvia, però del que no es tracta és de fer coses que no podem fer, grans superproduccions o *realities* a l'estil de *Supervivientes*”. Reflexió que, indirectament, ens du al tema del redimensionament. “RTVV era un monstre, però TV3 té uns 2.000 treballadors per a donar servei a una població d'un milió d'habitants més. Proporcionalment, és igual de monstre”, alerta. “No es tracta de quants treballadors tens, sinó de l'eficàcia i rendiment que li pots traure al planter. La televisió pública ha d'arribar a llocs on no arriba la televisió privada, per exemple, ha d'assegurar una bona xarxa d'informació comarcal”, abunda.

Talent malbaratat. “La recuperació de la televisió pública per part dels polítics que siguen, a més de necessària, hauria d'atendre a un model diferent en molts vessants, l'econòmic, l'estructural... I un dels problemes generats aquests anys, al marge del deute, és el redimensionament del planter”, obri el foc Carles Alberola, actor, director, guionista i cap visible d'Albena Teatre, coproductora de sèries d'èxit com *Autoindefinitos*. Alberola fou un dels impulsors d'Uniprova, una plataforma de productores valencianes que optà a l'externalització de la producció de Nou Televisió posada en marxa abans del psicodrama de la nul·litat de l'ERO i del rocambolesc tancament de la radiotelevisió pública. “No és que s'haja

de reduir treballadors per la crisi, sinó perquè no cal tanta gent”, prossegueix. I seguint un fil que cap de les persones entrevistades no oblida, també fa esment a la necessitat d'articular un model de televisió “democràtica, lliure i respectuosa amb tot l'àmbit que representa, que done cobertura a tothom, perquè si no haurem caigut en els mateixos errors”, diu a tall de guia de navegació per a polítics temptats d'expulsar la discrepància de la graella. “El clientelisme, la manera de dirigir una societat i aconseguir vots té una sèrie de ramificacions, i RTVV era una d'elles”, reflexiona. “A banda, hi ha la llengua. El nostre fet diferencial hauria de ser la proximitat i el tema lingüístic, però s'ha de fer d'una forma real, no de manera petita”, explica des de l'experiència d'haver consolidat un dels primers productes en llengua autòctona en el *prime time* de la cadena.

Alberola, en tot cas, posa l'èmfasi en el fet que la desaparició de la radiotelevisió valenciana “ha llançat al fem el nostre audiovisual. Hi havia gent valuosa en tots els àmbits que ara treballa en el que pot i que sembla que mai no haguera existit, no li interessara a ningú”, un malbaratament de talent que Alberola no creu definitiu. “No tinc cap dubte que la televisió es tornarà a posar en marxa per a vergonya d'aquells que l'han tancada”, etziba amb un convenciment lapidari.

Si ningú dubta de la necessitat de posar fre al control polític —una altra cosa és el mètode—, la forma de repartir la programació entre producció pròpia i externalitzada és un dels punts del nou model que més matisos i diferències de



criteri desperta. Després de subscriure “els principis de creació de RTVV”, Josep Ramon Lluich, periodista i productor de televisió en La Granota Grogia i Perifèric TV, planteja un model bastant més externalitzat que els exposats adés. “Tot i que sóc proveïdor, no vull un model d’empresa privada. Els informatius han d’estar a càrrec de l’ens públic per garantir la pluralitat. I l’entreteniment hauria d’estar en mans d’empreses proveïdores. Les televisions públiques no tenen per què tindre guionistes de talent en el planter”, proposa Lluich. Per concretar, les productores podrien fer-se càrrec fins i tot de programes que estarien en l’òrbita dels serveis informatius, com ara el programa d’investigació *Societat anònima*, l’espai conduït per Genar Martí, el periodista que va ser la darrera imatge de la cadena abans del seu tancament. “Aquest programa podria estar produït tant en l’àrea d’informatius com des de fora”, assegura Lluich, que apel·la al celeberrim programa *Salvados* de Jordi Évole per difuminar els contorns del debat: “Qui pot dir que aquell programa no fa un servei públic?”, pregunta retòricament. Definit el marc conceptual, Lluich reivindica “la capacitat productiva i el talent de les nostres empreses a l’hora de fer bons programes”. I va més enllà: “La nova televisió hauria de barrar el pas a les productores que no siguen valencianes. No seria justificable o admissible que passara el mateix que en època d’Eduardo Zaplana i Francisco Camps, quan les productores de fora com ara El Mundo Tv o Producciones 52 [creadora de *Tómbola*] feien negoci en Televisió Valenciana”.

La grandària importa. Més enllà de la pluja d’idees, condicionada, en bona part, per l’activitat a la qual pertanyen els professionals als qui afecta el tancament de RTVV, des de l’àmbit acadèmic també hi ha alguna cosa a dir. Josep Lluís Gómez Mompert és catedràtic de periodisme a la Universitat de València, expert en mitjans de comunicació i coordinador del volum *La calidad periodística*, publicat recentment en col·laboració amb diferents universitats estatals. “Gairebé tothom defineix el model amb les paraules genèriques plural, democràtic, independent i en valencià”, assenyala, però, a continuació, recupera la idea ja quasi oblidada de crear un Consell de l’Audiovisual Valencià, un projecte que ha estat en el debat, però que mai no s’ha dut a la pràctica perquè, per a ser operatiu, requeriria un ampli consens de les forces amb representació parlamentària. “Com a ciutadans, podem exigir que això funcione, però costa creure que, a hores d’ara, el PP hi estiga disposat. Per tant, el que s’ha de fer abans de les eleccions és que els partits de l’oposició plantegen algun tipus de consens previ, amb participació del sector, sobre el Consell i els seus criteris de funcionament. Si no es fa ara, costa de creure que es farà quan es-

“La nova televisió hauria de barrar el pas a les empreses no valencianes”

tiguen en el poder”, aventura Mompert. “Una vegada en l’oposició, és més fàcil que el PP s’avinga al consens”, rebla el professor, que també reclama de les organitzacions que han donat suport a les mobilitzacions en contra del tancament de RTVV que facen pressió i siguen garantia que “els partits es comprometen” a complir els seus compromisos.

I les dimensions? “El model del segle XXI ja no pot ser el que existia perquè no té sentit: les tecnologies permeten fer coses que abans no era possible, ja no és concebible pensar en grans infraestructures. Per la mateixa raó que a ningú se li acudiria ara fer un nou diari amb l’estructura d’*El País* o *The New York Times*, a la televisió necessites menys gent perquè moltes de les coses que es feien ja no s’han de fer. Una televisió pública ha d’atendre els informatius i els debats públics, que han de ser amb especialistes o experts, no amb tertúlies de periodistes que serveixen per a entretenir. I ha de cobrir la qüestió de la cultura i els programes infantils que les privades no faran si no són rendibles”, anota Mompert, pel que fa als continguts.

Tothom dona per fet que recuperar RTVV és una demanda social. Tot i que l’abast de la reivindicació és difícil de mesurar, a hores d’ara, Pau Rausell, de l’Àrea d’Investigació de l’Economia de la Cultura (Econcult) de la Universitat de València, aporta un petit estudi realitzat després del tancament sobre la “valoració del bé públic RTVV”. Això és: la satisfacció global i el valor econòmic que els ciutadans atorguen a l’ens. Sobre 133 enquestes realitzades a través de les xarxes socials i corregint la possible desviació per ideologia i grups d’edat, el resultat era cridaner: les persones que hi participaven valoraven RTVV en 300 milions d’euros, cosa que suposaria entre 92 i 124 euros a l’any per persona. O, el que és el mateix, aquesta és la quantitat que estarien disposats a pagar per tenir una radiotelevisió pública, molt superior als 70 milions que costava el darrer model i que vindria a suposar uns 13 euros per persona. “Lògicament, ens plantegem fer un estudi més seriós, però m’he quedat sorprès de la consistència i adequació de les dades. La gent està utilitzant RTVV com una



EL TEMPS

La programació infantil en la llengua pròpia hauria de ser un dels pilars del nou model.

La ràdio pública també mereix un model

Ràdio 9 ha estat l'eterna germana pobra de RTVV, un mitjà que mai no ha tingut la dimensió i la importància de, posem per cas, Catalunya Ràdio. Però té els seus seguidors i un gran públic potencial. I a ningú se li acudiria refundar l'ens públic sense la pota radiofònica. Per definir un possible model parlem amb una de les veus històriques de la casa, Amàlia Garrigós, que reivindica per començar “la vitalitat i vigència” de la ràdio i el bon encaix en l'univers digital, cosa que demandaria un treball de digitalització dels continguts per connectar amb les xarxes socials i amb el públic jove. “Hauria de ser cent per cent en valencià, amb un model lingüístic molt curós i amb l'objectiu de servei públic de promocionar la nostra llengua i cultura”, prossegueix, al temps que reclama el paper de la “innovació” i la generació “de noves maneres d'adreçar-se a l'audiència”, un risc “que pertoca als mitjans públics”.

Garrigós defensa un model radiofònic específic valencià, que “no reproduïska els esquemes de programació de les emissores estatals. Un model sense risc que no ha donat rendiment econòmic ni audiència”. La veterana locutora també posa l'accent en el tema de la proximitat, “amb una programació que ens connecte amb els valencians”, i reclama habilitar una “xarxa consistent de corresponsals a totes les comarques”. En tot cas, “no és suficient parlar en valencià i ser pròxims. S'ha de ser molt més exigent en la posada en escena de tot el producte radiofònic”. Una ràdio de qualitat, en definitiva.

excusa per a dir prou, és la gota, però sembla evident que es valora tindre una televisió pública. Hi ha consciència del valor social i econòmic”, argumenta Rausell. Intrínsecament i com a motor del sector audiovisual, un model “absolutament dependent de Canal 9”, cosa que suposa una destrucció afegida de llocs de treball “d'un miler de persones”, un impacte molt important però allunyat de les catastròfiques xifres difoses des del sector. Finalment, ningú havia previst després del tanca-

ment alguna mesura transitòria per a mantenir, d'alguna manera, les emissions d'ací a les eleccions. Rausell féu la proposta, a través d'un diari, que foren les universitats públiques les encarregades d'habilitar els mitjans. L'acollida inicial fou tèbia. Fa uns dies, però, el rector de la Universitat de València, Esteban Morcillo, llançava el guant a la resta d'universitats valencianes en la conferència de rectors.

Xavier Aliaga

Com si hagueren estat castellans, els 1.660 treballadors de RTVV que han perdut la feina van col·laborar a edificar l'enorme entramat de manipulació informativa en què es va convertir l'ens, i molt especialment, Canal 9. N'hi havia que espentaven sense gaire entusiasme, apartats com estaven del tronc del castell; n'hi havia que eren els aixecadors, situats al voltant del nucli central i que s'esforçaven perquè tot allò reeixira; uns altres eren els caps de colla, i només uns quants, els que posaven cara als informatius, feien d'enganxa.

D'aquests últims, en són una mostra Amàlia Sebastián (Meliana, Horta, 1975), Vicent Juan (València, 1976) i Frederic Ferri (Roglà i Corberà, Costera, 1968), que han coronat molts noticiaris des que van accedir a la televisió.

Ella va estrenar-se el 2000 al microespai *A la fresca*, va presentar l'oratge del 2001 al 2007, i a partir d'aleshores, va passar als informatius del primer canal, on actualment conduïa la segona edició de *Notícies 9*, la de les 21 hores. En el cas de Vicent Juan, va començar a treballar-hi el 1999, i des del 2004 que presentava informatius; darrerament, les edicions del cap de setmana. I Frederic Ferri, que va tenir el seu primer contacte amb RTVV el 1990, gràcies a una beca de sis mesos a Ràdio Nou, va ingressar a Canal 9 el 1993, on l'any 1996 passaria a presentar informatius. Últimament ho feia al canal temàtic Nou 24.

EL TEMPS ha convocat aquests tres de Nou perquè expliquen ara —sense manilles— els mecanismes de censura institucionalitzats de fa tant de temps, així com les errades que caldria evitar si, en efecte, es reobriera la televisió pública.

—De segur que no havíeu previst un final com aquest, però quan va adonar-vos que RTVV era una empresa manifestament millorable?

—AMÀLIA SEBASTIÁN: Abans d'entrar-hi, tots sabíem com funcionava. Jo provenia d'uns altres mitjans de comunicació i era molt coneixedora del que m'esperava... És evident que hi ha hagut directius que no han sabut gestionar-la com calia, i no sols des del punt de vista econòmic. La manera de gestionar la redacció tampoc no era la correcta, i d'això, vaig adonar-me'n de seguida que vaig arribar-hi.